

У другом плану

Постаје јасно да се у Србији уобличава један специфичан политички и економски модел у области информисања. Законима учиниш уступке медијима или их вежеш за државне паре и- обезбедиш лојалност

Министарство културе и информисања постаје све више Министарство информисања, а све мање културе. Нашем министру то као да је мило и драго, или враћа култури „мило за драго“. Нешто су незадовољни, имају примедбе, не аплаудирају му довољно.

До прошле године средства за делатност информисања износила су тек неколико процената буџета Министарства, а у 2015. години она чине више од половине, у бројкама 9.147.990.000 динара.

За културу је планирано око 7.000.000.000 динара. Понадали смо се пре две године да ће култура достићи онај сањани проценат од 1 одсто укупног буџета Републике, а он се стрмоглавио на 0,65 одсто.

Пошто народ слуша шта прича ССВ (све и свја Владе, тј. премијер) и пошто је народ у децембру примио умањење плате и пензије, схватио је: мора да се штеди! Међутим: ништа није тако како се чини, тј. прича.

Буџет Министарства културе и информисања је новембарским ребалансом увећан за преко 300 милиона динара. Те паре као и оне које су смањене култури прелиле су се у информисање. Буџет за 2015. увећан је за додатних 357 милиона. Опет се улило у информисање. За јавне сервисе (РТС и РТВ), прво је било планирано 7.500.000.000. Ребалансом је повећано на 8.400.000.000 са јавним предузећима (Танјуг и остали) укупно је било 8.775.000.000. За 2015. планирано је 8.893.000.000. И остале ставке за информисање су увећане.

Укинеш народу ТВ претплату од 500 динара, узмеш му од плата и пензија по три, пет, десет хиљада, а онда од тих уштеда „улупаш“ милијарде у јавне сервисе. Народу реформе, телевизијама милијарде.

Култура је такође под „реформама“: паре су на свим позицијама драстично смањене. Има и две увећане. Једна је за обнову Народног музеја и Музеја савремене умет-

ности. Надамо се да ће паре бити искоришћене. Биле су планиране и у 2014. години. Најпре је у буџету било 886 милиона, ребалансом смањено на 452 милиона, а према последњим подацима утрошено је мање од 160 милиона. Не, није се штедело, није се радило па се није ни трошило!

Буџетски план прати изјаве министра Тасовца, тј. његова обећања о завршетку радова на овим музејима. Тако су за Музеј савремене уметности планирана средства само у 2015. години и то у износу од 975.805.000. То је крај, тј. почетак, односно отварање МСУ. За Народног музеј у 2015. години планирано је да се потроши 640.422.000 динара, а у 2016. години 263.701.000 динара. То би значило да се уистину планира завршетак радова и отварање у 2016. години. Постоје паре, постоје обећања. Само да се ради и уради и ето разлога да се министру аплаудира. Коначно!

Друга увећана позиција изазива сумњу. Код установе савременог стваралаштва на позицији намењеној за текуће одржавање средства су планирана у износу од 267 милиона, док је у овој години било тек 14 милиона. Република има пет установа у овој области: Народно позориште, Филмски центар, Београдску филхармонију, Завод за проучавање културног развитка и Ансамбл „Коло“. Текуће одржавање подразумева кречење, ситне поправке (без инсталација), све оно за шта не треба грађевинска дозвола. Шта ће да се кречи за преко 2,2 милиона евра ?

То су повећања у култури. Све остало су смањења. Посебно, код заштите културног наслеђа, и то по свим основама: код пројеката, код трансфера локалним самоуправама, код установа. Република има 22 установе заштите и то све такорећи, „гиганте“: Народног музеј, Народна библиотека, Музеј савремене, Етнографски, Музеј примењене, Музеј Југославије, Историјски музеј, Архив Србије, Републички завод за заштиту спо-

Лични став Горица Мојовић

Ауторка
је бивша
чланица
Одбора за
културу
Скупштине
Србије

меника итд. Њима су средства за програме смањена са 398.900.000 на 185.706.000 динара. Важно нам је културно наслеђе, зар не? Види се из авиона.

Ни установе савременог стваралаштва нису поштеђене. Са 675 милиона спале су на 504 милиона. У Министарству су тврдили да никад више пара за филм није било него у 2014. години, преко 300 милиона за Филмски центар. За Народно позориште издвојено је око 100 милиона, Филхармонију нешто мало мање. И кад се све то сабере, за три установе око 500 милиона. Сад је за пет установа 504 милиона. И то са сопственим приходима, што значи да ће из буџета бити много мање. Ономад кад су доношени медијски закони и укидане паре од ТВ фреквенција за филм, рекоше из Министарства да ће то надокнадити из буџета. Е, па нису! Надокнадили су телевизијама, уз то им опростили и дугове за филм.

Неки су „закинути“, а неки су нестали из буџета. Нема више позиција за: матичне библиотеке, културу националних мањина и изворно народно стваралаштво и културни аматеризам. Можда ће рећи да ће се финансирати са неких других позиција. Како, кад су све „оглодане“?

Неке позиције су нестале, али се појавила једна нова. За оне који прате изјаве министра Тасовца, она неће бити изненађење. Појавила се „Дигитализација“ са износом од 150 милиона и то у оквиру раздела Министарства. Било би неопходно да министар објасни шта подразумева под овим појмом и зашто оволике паре? Библиотеке, архиви, музеји, заводи, Кинотека, већ годинама раде на дигитализацији својих фондова. Они и треба то да раде и да наставе. Зашто се формира посебан фонд и зашто толико пара за опрему?

За културу је планирано око 7.000.000.000 динара. Понадали смо се пре две године да ће култура достићи онај сањани проценат од 1 одсто укупног буџета Републике, а он се стрмоглавио на 0,65 одсто

Култура је некако слична пензионерима. Узму им од пензија и кажу: то је улагање у будућност. Шта је њихова будућност? Па, дигитализација! И то одмах! Док не остану само надгробни споменици, археолошка налазишта, усмена предања, тј. нематеријално културно наслеђе. Да остану записи на „носачима“ слике и звука. Тако и култура! Дигитализујмо пре него што се све уруши. Бар до следећих избора!

За изборе су посебно важни медији.

Постаје јасно да се у Србији уобличава један специфичан политички и економски модел у области информисања. Законима учиниш уступке медијима или их вежеш за државне паре и - обезбедиш лојалност. Нема бруталне цензуре и поткупљивања.

Приватним ТВ кућама законитиш вишеструко власништво, гледаш им кроз прсте због пореских и других дуговања. Они - лојални! Штампани медији боре се за огласе, боре се за приступ ексклузивним информацијама, боре се да буду блиски са оглашивачима и утицајним појединцима, боре се да искажу лојалност. Јавни сервиси постали су зависни од буџета, Танјуг зависи од буџета, држава је још увек власник или сувласник неких медија и они шта ће: лојални! Независне продукције, организације, удружења боре се за опстанак, сваки динар добро дође и они шта ће: на буџет. И онда морају колико-толико да буду - лојални. Биће их све више, мислим, тих лојалних. Јер је и пара за њих све више.

У буџету Министарства за остваривање јавног интереса у области информисања, тј. за независне пројекте, у 2014. години потрошено је око 40 милиона. У 2015. години за такве пројекте планирано је 210.520.000 динара. Пет пута више пара! Помоћи ће многим да преживе. Биће захвални! И лојални! Или ће бар поставити границе своје критичности. Шта ће, мораће!

Чланови комисија за избор пројеката су људи са интегритетом - углавном. Одлуке о финансирању праведне - углавном. Власт доказано склона да подсети уколико се пређе граница критике: добио си хонорар за рад у комисији, добио си паре за пројекат, можда добијеш и неку опаку насловну страну не будеш ли примерено лојалан. То је тај круг, затворен, зачаран! Класика! Шекспир: „Нити питај, нит се надај, нити сумњај“ **NIN**

